

Igra djece predškolske dobi

Moscarda, Nives

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:184763>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-30**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

NIVES MOSCARDA

IGRA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Završni rad

Pula, 2015.

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
ODJEL ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

NIVES MOSCARDA

IGRA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Završni rad

JMBAG: 0303026404, izvanredni student

Studijski smjer: Predškolski odgoj

Kolegij: Kineziološka metodika

Mentor: Doc. dr. sc. Iva Blažević

Pula, 2015.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Nives Moscarda, kandidat za prvostupnika predškolskog odgoja, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanjam na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

U Puli, _____

Student:

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, dolje potpisana Nives Moscarda, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom „Igra djece predškolske dob“, koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD.....	7
2. OBILJEŽJA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI.....	8
2.1. Razvojne karakteristike djece predškolske dobi.....	8
2.2. Obilježja i sredstva motoričkih gibanja djece predškolske dobi.....	9
2.3. Motorika.....	10
3. ŠTO JE IGRA?.....	12
4. IGRA KROZ POVIJEST.....	13
5. IGRA.....	15
5.1. Značenje igre.....	15
5.2. Razvoj igre.....	16
5.3. Osnovna obilježja igre.....	16
5.4. Karakteristike igre.....	17
5.5. Uloga igre u životu predškolskog djeteta.....	17
6. KLASIFIKACIJA DJEČJIH IGARA.....	19
6.1. Funkcionalna igra.....	19
6.2. Simbolička igra.....	19
6.3. Igre s pravilima.....	19
7. KLASIFIKACIJA DJEČJIH IGARA PREMA M. DURAN.....	21
7.1. Interakcija kao mogući kriterij dječjih igara.....	21
7.2. Igre odraslih i djeteta.....	21
7.3. Igre u kojima je interakcija uređena među pojedincima.....	21
7.3.1. Igre s odnosom suradnje među pojedincima.....	21
7.3.2. Igre s odnosom suprotstavljanja među pojedincima.....	22
7.3.3. Igre s kombinacijom suradnje i suprotstavljanja među pojedincima.....	22
7.4. Igre u kojima je igrovna interakcija uređena između centralnog igrača i ostalih.....	22
7.4.1. Igre s odnosom suradnje između centralnog igrača i ostalih.....	23
7.4.2. Igre s odnosom suprotstavljanja između centralnog igrača i ostalih.....	23
7.4.3. Igre s kombinacijom suradnje i suprotstavljanja između centralnog igrača i ostalih.....	23
7.5. Igre u kojima je interakcija uređena odnosom između igrovnih grupa.....	23
7.5.1. Igre s odnosom suradnje između igrovnih grupa.....	23
7.5.2. Igre s odnosom suprotstavljanja među igrovnim grupama.....	24

7.5.3. Igre s kombinacijom suradnje i suprotstavljanja između igrovnih grupa.....	24
8. UTJECAJ IGRE NA RAZVOJ DJECE PREDŠKOLSKE DOBI.....	25
9. RAZVOJNE IGRE.....	27
9.1. Opća i fina motorika	27
9.2. Karakteristike razvoja motorike	27
9.3. Igre koje potiču razvoj motorike	28
10. ELEMENTARNE IGRE	30
11. IGRA I PLES-PLESNE STRUKTURE.....	32
12. ISTARKE TRADICIJSKE IGRE.....	34
13. ODGOJITELJ U IGRI.....	36
14. ZAKLJUČAK.....	38
15. LITERATURA.....	39

1. UVOD

Najvažnija „pojava“ o kojoj treba brinuti u radu s djecom predškolske dobi je igra (Findak, 1995). Igra je najautonomnija čovjekova aktivnost i najizrazitiji oblik dječje aktivnosti. Iako je u čovjekovoj prirodi da se igra čitav život, u djetinjstvu ima najveće značenje i moć. Zato je igra jedna od temeljnih pretpostavki za pravilan rast i razvoj dječjeg organizma. Dijete ima potrebu za igrom (isto kao i za hranom, snom, i ljubavlju) jer ona pruža zadovoljavajuću potrebu za kretanjem i postizanjem povoljnog emotivnog stanja. Dijete u igri ima priliku pokazati sve što zna i što može i to ga ispunjava osjećajem velikog zadovoljstva. Zato igra ima neprocjenjivu odgojnu vrijednost. Igra mora biti primjerena razvojnim karakteristikama djece, sadržajem mora biti jednostavna, lako provedljiva i važno je da sudjeluju sva djeca. Igra mora predstaviti izazov djetetovom razvoju s ciljem da napreduje individualno i da samostalno pronalazi rješenja problemima.

Igra je za dijete predškolske dobi „život“, zadovoljstvo, potreba. Zato se i kaže da živjeti znači kretati se. Krećem se da bih živio, najznačajnija bit života (Kosinac, 2011).

U ovom radu pod nazivom „Igra djece predškolske dobi“ objasnit će se važnost i značenje igre u životu predškolske djece.

2. OBILJEŽJA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

2.1. Razvojne karakteristike djece predškolske dobi

Temeljni je uvjet u radu s djecom predškolske dobi da se sve radi u skladu s karakteristikama njihova rasta i razvoja, osobinama i sposobnostima. Mi odrasli moramo biti svijesni, razumijeti djecu i poznavati ih s njihovim vrlinama i manama, potrebama i željama. To će biti lakše ako poznamo osnove karakteristike čovjeka rasta i razvoja. Svako razvojno razdoblje ima svoje karakteristike po kojima se razlikuje od svih drugih razvojnih razdoblja u djetetovom životu, zbog toga se razvojna razdoblja ne smiju preskočiti jer jedno razdoblje vodi drugome. Dobar odgojitelj treba prepoznati svakoga od njih, kako bi moglo reagirati na vrijeme na promjene djece (Findak, 1995). Rast i razvoj predškolskog djeteta ne razvija se jednakomjerno. Razlike u rastu i razvoju su velike i uočljive između dječaka i djevojčica, isto tako velike su razlike između svakog pojedinog djeteta. Na rast i razvoj djece predškolske dobi utječu žlijezde s unutrašnjim izlučivanjem. Kod starije djece predškolske dobi najviše utječe hipofiza (žlijezda veličine zrna koja se nalazi u mozgu, stvara brojne hormone, među kojima hormon rasta koji omogućava rast tijekom dječje dobi), štitna tiroidna žlijezda (nalazi se u visini prednjeg dijela vrata i ima vrlo važnu funkciju-proizvodnju tiroidnih hormona koji su pod utjecajem hormona hipofize koji utječu na rad i razvoj cijelog organizma djeteta) i spolne žlijezde. Bitno je napomenuti da je rast i razvoj svakog djeteta pod utjecajem okoline, rutine, integracija u društvu i svakodnevnog života (prehrana, san, kretanje itd), te pod utjecajem bioloških faktora. Najznačajniji razvojni skok u djece događa se između 4. i 5. godine života djeteta.

Jedna vrlo važna karakteristika dječjeg organizma je plastičnost, koja se lako mijenja pod utjecajem okoline, i pod utjecajem promjenjivih povoljnih ili nepovoljnih uvjeta. To znači za odgojitelja veliku prednost jer je može iskoristiti u radu s djecom predškolske dobi. Ali samo poznavajući anatomske-fiziološke karakteristike djece i raditi u skladu s njima, odgojitelj bit će uspješan u pravilnom poticanju djetetova rasta i razvoja (Findak, 1995).

2.2. Obilježja i sredstva motoričkih gibanja djece predškolske dobi

Prirodni oblici kretanja djece se najlakše i najbrže usvajaju. To su: hodanje (može se utjecati na pravilno držanje tijela, treba učiti djecu da ne spuštaju glavu pri hodanju i da ne vuku noge), trčanje (utjecaj trčanja ima na dišni i krvnožilni sustav), skakanje (za djecu predškolske dobi nije bitno da postignu što veću daljinu nego da što pravilnije skaču, potrebna je koordinacija ruku, nogu i trupa prilikom skoka), bacanje-hvatanje-gađanje (potrebno je uskladiti rad ruku, nogu i trupa prilikom bacanja i istovremeno procijeniti udaljenost cilja koji se gađa, kada djeca nauče bacati i hvatati mogu prelaziti na učenje gađanja), penjanje (prilikom penjanju djeca razvijaju mišiće ramena i nogu, te trbušne i prsne mišiće), puzanje i provlačenje (to su vježbe koje pozitivno utječu na rast i razvoj kralješnice, jačaju mišiće leđa i ramena) i dr. Savladavanje tih osnovnih gibanja djece omogućuje im komunikaciju s okolinom i stimulativno utječu na sve organe i organske sustave. Povoljno utječe na rast i razvoj djeteta. Do četvrte godine života dijete bi trebalo dobro savladati osnovne prirodne oblike kretanja.

Kretanje djece predškolske dobi ima različita obilježja u pojedinim fazama rasta i razvoja. Važno je da uvažavamo naš rad prema dobnim skupinama djece (mlađoj-od tri do četiri godine života, srednjoj-od četiri do pet godina života i starijoj-od pet do šest godina) i pridržavamo se toga u odgojnom-obrazovnom procesu rada. Kod djece starije dobne skupine (5.-6. god.) povećava se sposobnost kretanja, snažnija su i izdržljivija. Mogu podnositi tjelesnu aktivnost u trajanju od 30 minuta. Jako je važno uvažavati individualne razlike među djecom te dobi (Findak, 1995). Još jedna vrlo važna činjenica koju treba uvažavati je oprez, jer iradijacija je jača od koncentracije, razdraženja osjećaja djece te dobi su nestabilna. Izvođenja motoričkih gibanja djece predškolske dobi znači „rad“, ali istovremeno djeluje kao igra, zabava i zadovoljstvo.

2.3. Motorika

Pod motorikom podrazumijevamo sve oblike kretanja. Ljudsko tijelo građeno je za aktivnost. Kretanje je jedna od najbitnijih pretpostavki u održavanju stabilnog i uravnoteženog stanja ljudskog organizma i razine zdravlja (Kosinac, 2011).

Motoriku dijelimo na filogenetske oblike kretanja tj. naslijeđene (kao što su hodanje, trčanje, skakanje, puzanje, provlačenje, penjanje, potiskivanje, dizanje, nošenje ...), i ontogenetske oblike kretanja koje se uče tijekom razvoja (plivanje, skijanje, klizanje...).

Motorika je sve ono što primjećujemo u djetetovu kretanjom izražavanju. U periodu predškolskog doba, posebno u drugoj polovini, dolazi do automatizacije navika kretanja. Dijete se osposobljava i uči da pravilno izvršava osnovne pokrete, bez detaljizacije jer se kasnije teško ispravljaju pogreške (Kosinac, 2011). Potrebna je motivacija i učenje u savladavanju motoričkih pokreta i u rješavanju problema. Učenje pokreta odvija se najprije u igri i oponašanju odraslih, a igra i fizička aktivnost su najvažnije stimulativno sredstvo za optimalan rast i razvoj djeteta predškolske dobi, zato je potrebna djeci sva pomoć i angažiranost nas odraslih. Igra za djecu predškolske dobi je sinteza svega naučenog, a prije svega savladavanje prirodnih oblika kretanja.

Vježbe za razvoj motorike potiču razvoj mišića, vezivnog tkiva i kostiju, također omogućuju bolju izmjenu tvari u organizmu, zadovoljavaju osnovne potrebe djece, biološke i psihičke potrebe za kretanjem i igrom, donose sreću u djetetovom životu, razvija se prostorna orijentacija, razvijaju se osobine djeteta kao što je brzina, izdržljivost, spretnost, snaga, ravnoteža, pokretljivost. Zbog svega navedenog vježbe motorike utječu pozitivno na opći razvoj djeteta. Vježbe motorike za stariju dobnu skupinu djece najsloženije su i najzahtjevnije. Vrlo su važne za jačanje cjelokupne muskulature djece, najviše jačaju leđne, trbušne, ramene, i nožne mišiće, također razvijaju se spretnost, snagu, i koordinaciju oko-ruka. Važno je da dijete ojača i usvoji sve navedene pokrete i obilježja motorike pri polaska u školu, kao prevenciju moguće deformacije kralježnice.

Motorički razvoj je usko povezan s intelektualnim razvojem. Slabo razvijene motoričke sposobnosti za sobom nose sporost, nespretnost, nesigurnost, to znači da postoji problem jer može kočiti radoznalost kod djeteta i njegov intelektualni razvoj. Zato je vrlo važno uočiti problem na vrijeme i poduzeti sve moguće mjere da bi se razvoj djeteta uskladio sa biološkim zakonitostima. Dijete biti će aktivnije, snalažljivije i spretnije ako je motorički razvijeno. Također, dijete bit će sretnije ako je motorički spretno jer dijete procjenjuje samog

sebe u odnosu prema drugoj djeci, a motorička spretnost pružit će mu pozitivne osjećaje važnosti i podići mu samopoštovanje (Vučinić, 2001).

3. ŠTO JE IGRA?

Postoje mnoge definicije o igri (Duran, 1995; prema Bruner, 1976) igra je fenomen koji je ne može u potpuno obuhvatiti jednom operacionalnom definicijom. Igra je predmet proučavanja psihologije, antropologije, entnologije, sociologije, pedagogije itd. Većina autora koji se bave igrom zadovoljava se time što pokušava odrediti svojstva za razlikovanje igre od ostalih aktivnosti. Također, većina autora se slaže da lažirani sport nije igra (npr. skakanje na jednoj nozi). Drugi autori tvrde da je bit igre u posebnom uzbuđenju koji se stvori u samoj igri. Duran (1995; prema Reynolds, 1976) kaže da je igra sustav čiji je output privremeno izdvojen od normalnog inputa. To znači da je igra povezana za druge oblike ponašanja. „Sigurno je da dijete igra otvorenije i nemaskirano od odraslih,...uvijek smo protjerani iz sadašnjosti, vučeni naprijed silom unutrašnjeg nacрта života...žrtvujemo svaku dobru sadašnjost nekoj boljoj budućnosti. Igra nema ciljeva kojima služi, ona svoje smisao ima u samoj sebi. Igra nije radi nekog budućeg blaženstva, ona je u sebi već sreća“ (Duran, 1995:16).

Igra je posljedica socijalnog čina između odraslog i djeteta. Piaget (prema Duran, 1995) promatra igru kroz kognitivnog razvoja i povezuje ju sa strukturom misaonih aktivnosti, kao multifunkcionalnu, nejednoznačnu, nespecijaliziranu aktivnost. Vigotski (prema Stevanović, 2003) igru predstavlja kao zonu idućeg razvoja djeteta. Platon (prema Stevanović, 2003) igru smatra kao oblik kretanja i način učenja. Dijete je rođeno s igrom, pa mu igru treba i omogućiti. Aristotel (prema Stevanović, 2003) isto vidi igru kao oblik dječjeg kretanja. Frobel (prema Stevanović, 2003) smatra igru kao početak dječjeg razvoja i obrazovanja.

Igra je multifunkcionalna aktivnost koja stvara napetost, uzbuđenje, koja se ostvaruje u verbalnim i neverbalnim komunikacijama. Igra je iznutra motivirana pa je zato slobodna, otvorena i jako vrijedna za dijete (Stevanović, 2003).

Ima različitih definicija igre, ali većina autora se slažu u jednom, a to je da je igra aktivnost vezana za djetinjstvo.

Jedna od najboljih definicija igre od autora V. Findaka (1995) glasi: „Igra kao najstariji oblik tjelesne i zdravstvene kulture i najautonomnija čovjekova aktivnost, spontana je i slobodno izabrana čovjekova aktivnost koju karakterizira raznovrsnost kretanja i prati snažan osjećaj ugone i zadovoljstva“.

4. IGRA KROZ POVIJEST

Igra je prisutna još u dalekoj prošlosti, kao dio opće kulture, i prisutna je na svim stupnjevima društvenog razvoja, ali je dugotrajnija, složenija, i vremenski duže traje u razvijenim kulturama. Već u starom vijeku osobito se pazilo na fizičkom odgoju djece predškolske dobi uključujući i igru.

Pojava igre je povezana s određenim kulturama u evoluciji čovjeka, koja prati učenje u djetinjstvu, kako bi se izgradili oblici ponašanja koji su neophodni za razvitak i opće dobro društva (Duran, 1995).

Autor J. Huizinga uvjeren je da ljudska kultura izrasla i razvila se iz igre (Huizinga, 1992). Platon je poznat po tome jer veoma cijeni dječje igre, pričanje priča i bajki.

Kod starih Grka mnogo se pazilo na odgoj djece. Robovi su se brinuli najprije za tjelesni odgoj djece, ali nisu zanemarili igru.

Kod Rimljana igra je značila radost i veselje. Bez igara rimsko društvo nije moglo živjeti. Dokaz tome su stariji rimski igrački element koji se očitavao u poviku: „Panem et circenses“ ! (tj. Kruha i igara). To je bilo sve što je narod zahtijevao od države.

U prošlosti je igra smatrana duže vrijeme kao ispunjenje prostora do dolaska pravih obaveza, a ne prirodnom i osnovnom potrebom djeteta. I dan danas susrećemo mišljenja ljudi koji misle da djecu treba čim prije odvojiti od igre kao gubljenja vremena. Takvo ponašanje nanosi veliku štetu djetetu i djetinjstvu. Prerano uključivanje u svijet odraslih nameće mu prevelike zahtjeve koje dijete ne može ispuniti. Posljedica toga je isfrustrirana, nesretna osoba, koja se ne može nositi s kasnijim životnim problemima (Stevanović, 2003).

Prvi dječji vrtić osnovao je Friedrich Frobel u Njemačkoj 1837. god., dao je veliku vrijednost igri kao glavnom odgojnom sredstvu. Prvi dječji vrtić u bivšoj Jugoslaviji otvoren je 1870. god. što je zasluga Antonije Cvijić.

Možemo zaključiti da je igra starija od kulture, igra kao dio kulture (životinje nisu čekale ljude da ih nauče igranju). Za razliku od igre životinja, ljudske igre od rođenja se razvijaju i rastu na slojevima kulture. Dijete je okruženo predmetima i stvarima koji su određeni kulturom i povijesnog razvoja, kao i ljudskom interakcijom. Svi ti elementi određuju djetetovu igru. Dijete je od samog rođenja okruženo predmetima kulture, zato njegov kulturni razvoj započinje prije završetka biološkog razvoja.

Funkcionalnu igru imamo i kod djece i kod životinja. Ali simboličku igru i igru s pravilima javljaju se samo kod djece, u ovom slučaju imamo evidentnu socijalnu pojavu kod djece koja karakterizira samu igru.

Pri kraju 19.stoljeća elementi igre su postali tk.sport, koji se razvio u ozbiljnom shvaćanju same igre, gdje imamo stroža pravila, podjela igrača na amatere i profesionalce. Prema autoru Huizinga (1992), i natjecanje samo po sebi je igra, u slučaju kad ishod igre nije od bitne važnosti neke igrovne skupine.

5. IGRA

5.1. Značenje igre

U prirodi čovjeka je da se igra čitav život, ali samo u djetinjstvu ima najveće značenje i moć (Findak, 1995). Današnje iskustvo i razna znanstvena istraživanja dokazuju nam da igra kao metoda rada s djecom predškolske dobi ima ogromno značenje, ali i mnoge prednosti prema drugim oblicima i metodama rada.

Potrebno je navesti nekoliko pozitivnih značenja igre:

- Igra je prirodno samoobrazovanje
- Igra je efikasno sredstvo za razvoj psihosomatskih funkcija
- Igra kao aktivnost za učenje
- Igra kao slobodna aktivnost, osobno stvaralaštvo
- Igra kao vođena aktivnost, didaktička igra (za ostvarivanje postavljenih ciljeva)
- Igra kao priprema za školu i život
- Raznovrsnost igre doprinosi raznovrsnost i bogastvo osobine ličnosti djeteta
- Igra kao najranija senzorno-motorička inteligencija
- Igra kao početna interakcija s okolinom
- Igra kao pravo djeteta
- Pomoću igre dijete isprobava i razvija svoje sposobnosti (funkcionalna igra)
- Pomoću igre dijete upoznaje materijalni svijet, istraživanjem, provjeravanjem, manipulira predmetima s ciljem stvaranja (konstruktivna igra)
- Igrom upoznaje svijet odraslih i njihove odnose (simbolička igra)
- Igrom uči, poštuje i pridržava se pravilima igre
- Igrom stječe samopouzdanje
- Igrom razvija sve svoje tjelesne, psihičke, socio-emocionalne, stvarlačke sposobnosti (Lazar, 2007).

Igru možemo definirati kao slobodnu psihofizičku djelatnost, čiji sadržaj omogućavaju samoizražavanje djeteta i pružaju mu veliko zadovoljstvo. Igra utječe na psihičkom i somatskom razvoju i rastu djeteta, kao i razvoju psihomotoričkih sposobnosti, povećava otpornost organizma i samim time doprinose pozitivno zdravlju djeteta. Igra je najučinkovitije odgojno sredstvo koji ima utjecaj u formiranju i oblikovanju osobine ličnosti djeteta (Kosinac, 2011).

5.2. Razvoj igre

Igru predškolskog djeteta možemo promatrati s obzirom na dvije razine: spoznajna i društvena razina igre.

A) Spoznajna razina igre

- Funkcionalna igra: dijete isprobava, razvija svoje sposobnosti
- Konstruktivna igra: dijete se služi predmetima s ciljem stvaranja
- Simbolička igra: dijete oponaša odraslu osobu ili predmet kao simbol nečeg drugog
- Igre s pravilima: dijete uči poštivati pravila i ograničenja u igrama

B) Društvena razina igre

- Dijete promatra druge u igri
- Usporedna igra: to su igre u kojoj djeca igraju u neposrednoj blizini, ali bez suradnje ili druženja
- Usporedno-svjesna igra: dijete prizna prisutnost drugog djeteta pogledom
- Jednostavna socijalna igra: postoji kontakt i razgovor među djecom
- Komplementarna igra: to je socijalna aktivna igra u kojoj dijete „uzima i daje“
- Suradnička igra: to je grupna igra za postizanje cilja (Starčević i dr., 2004).

5.3. Osnovna obilježja igre

Osnovno obilježje igre je „sloboda“. Igra nije „obična“, ali niti „pravi“ život. Igra je spontana aktivnost i zbog toga je zabavna i ugodna. Čovjek se igra od rođenja do smrti. Razlika je u tome da se s vremenom mijenjaju sadržaji i ciljevi igre. Ali igra može biti i svjesna aktivnost. Kad se djeca nalaze u prirodi traže slobodu, postaju znatiželjna i pomalo buntovna jer pokušavaju savladati prepreke na koje nailaze. U nekim igrama postoje pravila koje djeca moraju naučiti poštovati. Ta pravila ne sprečavaju kretanje nego samo služe kao regulator tijekom igre, a ograničenja moraju postojati da ne bi došlo do povrede.

Igra se sastoji od raznovrsnih jednostavnih i složenih pokreta. Većina igara sadrži niz raznih osnovnih pokreta kao: hodanje, trčanje, puzanje, provlačenje, penjanje, skakanje, hvatanje, bacanje, prenošenje, premještanje, slaganje itd. Time se osiguravaju raznovrsni pozitivni utjecaji (psihički, somatsko-fizički) na dječji organizam. Pokreti u igri djece predškolske dobi konstantno se mijenjaju prema vrsti i karakteru sadržaja igre. Pažnju i oprez moramo posvetiti u savladanju prethodno usvojenih pokreta, tj. ako igre su utemeljene bez prijašnjeg savladanja svih pokreta, može doći do negativnih utjecaja na izvođenje djetetove motorike. Igra služi i omogućuje djetetu da naučene pokrete raznovrsno primjeni u različitim

situacijama. Jedino na taj način igra postaje korisna i učinkovita metoda rada u oblikovanju pokreta jer povezuje više dijelova tijela (Kosinac, 2011).

5.4. Karakteristike igre

Igre predškolske djece imaju svoje karakteristike po kojima se razlikuju od igara odraslih.

To su:

1. Igra je simulativno ponašanje sa odlikama:

- divergentnost (organizacija ponašanja na neki novi način)
- nekompletnost (sažeto ponašanje, bez dostizanja nekog cilja)
- neadekvatnost (ponašanje se suprotstavi danom situacijom)

2. Igra je autoletična aktivnost, iz čeka slijedi:

- da posjeduje vlastite izvore motivacije
- da je proces-put igre važniji od ishoda akcije
- dominacija sredstava nad ciljevima
- nemamo neposrednih pregmatičnih učinaka

3. Igra ispunjava privatne funkcije igrača:

- oslobađa od napetosti, rješava konflikte
- pozitivno regulira fizički, psihički i socio-emocionalni razvoj

4. Igra se izvodi u stanju optimalnog motivacijskog tonusa:

- igra se razvija u odsutnosti prisile i prijetnji
- igra je u stanju umjerene psihičke tenzije

(Stevanović, 2003).

5.5. Uloga igre u životu predškolskog djeteta

Dijete se spontano igra stvarima koja se nalaze u njegovom okruženju, kako se okolina mijenja, tako i dijete pronalazi nove sadržaje i sredstva, a s time dolazi i do promjene same igre. U igri je dijete slobodno, on trči, skače, puže, penje se, raduje se i ispuni se zadovoljstvom i srećom. U igri dijete doživljava svijet odraslih, oponaša ljude, životinje, zanimanja, biljke. Dijete se u igri emancipira, osamostaljuje, puni se samopouzdanjem što je bitna stavka za budući razvoj ličnosti djeteta. U igri dijete također potiče razmišljanje, percepciju stvari, razvija pamćenje, analizira, razvija maštu. Dijete u igri počinje socijalizaciju, tako se on druži, pomaže, uči se ponašati prikladno situaciji, uči biti strpljivo,

odlučno, uporno. Igra ima veliko značenje u uvođenju djeteta u krug vršnjaka, jer on će se pokušati izboriti za sebe, za svoju poziciju i ulogu među vršnjacima. Igrom dijete formira odnos prema svojoj okolini i pokušava da u njoj aktivno sudjeluje. Također, dijete pokušava prihvatiti utjecaj okoline na njega.

Da bi se ostvarili ovi uvjeti u većini slučajeva vezano je o izboru, karakteru igre, organizaciji rada i načinu primjene.

Prirodno zadovoljstvo koje dijete doživi u igri u većini slučajevima je povezano s biološkom potrebom za kretanjem, istraživanjem, izražavanjem svih svojih dojmova, ali i povezano je sa socio-emocionalnim osjećajima kojim ga čine sretnim, a to je osnovno za optimalan budući rast i razvoj djeteta (Kosinac, 2011).

Nezadovoljene potrebe za igrom, nepotpune, nekvalitetne igre mogu biti štetne za djetetov psiho-fizički, emocionalni i socijalni rast i razvoj (Stevanović, 2003). U djetinjstvu se igra, rad i učenje isprepliću i postanu jedno. Za zadatke koje su nametnute djeci, ako ih ispunjavaju u igri, djeca će biti motivirana, neće ih osjećati kao nametnute, a samim time neće izazivati frustracije i nezadovoljstvo. Igra u životu djeteta može biti motivacija za razvijanje buduće navike (pr. učenje pranje ruku ili zuba može se naučiti uz neku pjesmicu ili stihove u rimi). Takva motivacija koja su nalik na igru vrlo često daju mnogo veće odgojne efekte od bilo kojih drugih metoda i strategija koje se koriste u radu s djecom predškolske dobi.

6. KLASIFIKACIJA DJEČJIH IGARA

Najčešća klasifikacija dječjih igara razvrstava se u 3 kategorije:

- a) Funkcionalna igra
- b) Simbolička igra
- c) Igre s pravilima (Duran, 1995).

6.1. Funkcionalna igra

Funkcionalna igra prema Piagetu nastaju u dječjoj interaktivnosti s okolinom, znači u dodiru djeteta s fizičkom okolinom. Navodi 3 vrste oblika. Prva je osjetilna-motorna aktivnost vlastitim organima, druga je rukovanje materijalom, a treća su pokretne igre uz korištenje rekvizita (Stevanović, 2003).

6.2. Simbolička igra

Simbolička igra (Piageov naziv) ili imaginativna igra, igra fikcije, iluzorna igra, dramska igra...igra uloga (tako nazvana od strane autora Vigotski, Elkonin, Leontjev). Elkonin kaže:

“ Igra uloga je aktivnost u kojoj dijete motivirano željom, živi društveni život s odraslima (uzima ulogu odraslog), stvara situaciju putem prijenosa značenja s jednog predmeta na drugi, prikazuje djelatnost odraslih.“ (Duran, 1995:19).

Simbolička igra za Piaget-a je jedan oblik reprezentacije stvarnosti u kojem se manifestiraju misaone aktivnosti. Nazvao je ovu igru simboličku jer ističe funkciju simbola (Duran, 1995). Piaget veže simboličku igru s kognitivnim razvojem. To znači da se ove igre razvijaju i mijenjaju s psihičkim razvojem djeteta. Simboličkom igrom dijete imitira društveni život i rad odraslih u svojoj okolini, identificira se u svakodnevnim aktivnostima odraslih. U simboličkoj igri imamo radnju, sadržaj i uloge, nema osnovnih pravila, a predmeti u igri označavaju realne predmete. Vrlo popularna simbolička igra kod djece je igra :“Kod doktora“.

6.3. Igre s pravilima

Piaget o ovim igrama kaže da se rijetko pojavljuju u djece prije sedme godine, ove igre uglavnom pripadaju školskoj djeci i zadržavaju se tijekom cijeloga života. To su igre sa senzomotoričkom kombinacijom (loptanje, utrke), ili intelektualnim kombinacijama (karte,

šah), u kojima se djeca natječu i održavaju se pravila, inače bi bile uzaludne igre (kodeks časti). Piaget kaže da su te igre vezane s dječjim moralnim razvojem. Autor J.Chateau kaže da su te igre u vezi sa društvenim samopotvrđivanjem, samousavršavanjem.

Autor Ivić smatra igre s paravilima oblikom komunikacije. Koje imaju dvije funkcije: socijalnu integraciju i socijalnu individualizaciju (Duran, 1995). Prema nekim autorima prva igra s pravilima koju djeca uče je spontani odgoj majčine igre s malim djetetom (pr.igre skrivanja lica).

7. KLASIFIKACIJA DJEČJIH IGARA PREMA MIRJANI DURAN

7.1. Interakcija kao mogući kriterij dječjih igara

Igrovna interakcija (socijalna interakcija) jedna od komponenti koja propisuje organizaciju igrovne grupe djece, njihovu interakciju, suradnju ili suprostavljanja. Glavni bit igre je komunikacija među djecom. Piaget kaže da se djeca ne rađaju sa razvijenim govorom, a to vrijedi i za igru. Dokaz tome su današnji studij „divlje djece“ koje to potvrđuju.

Postoje 3 osnovna načina igrovne interakcije koje razlikujemo u 3 grupe: a) igre u kojima je interakcija uređena među pojedincima (ja i ti); b) igre u kojima je interakcija uređena između glavnog igrača i ostalih (ja i drugi); c) igre u kojima je interakcija uređena između grupa (mi i oni).

7.2. Igre odraslih i djeteta

Ove igre su u biti tradicionalne tj.prenosive iz generacije na generaciju. Predstavljaju stvaralaštvo odraslih za djecu. Ove igre su dio igrovne kulture u kojoj dijete počinje svoje igrovno ponašanje, u kojima počinje shvaćati pravila igre i poštivati. Primjer takvih igara jesu: pljočkanje (igra gađanja kamenom na otvorenom), pičenje jaja (tradicionalna uskršnja igra) i sl.

7.3. Igre u kojima je interakcija uređena među pojedincima

7.3.1. Igre s odnosom suradnje među pojedincima

U ovim igrama igrači-djeca surađuju, nema suprotstavljanja, nema pobjednika niti gubitnika, nema glavnog igrača niti grupa. U ovim igrama imamo 3 podgrupe igara:

7.3.1.1. Uniosne igre

Uniosne igre su igre s elementom pjevanjem. U ovim igrama imamo dio stvaralaštva odraslih za djecu. Poznata uniosna igra je „Ringe, ringe, raja“. U ovim igrama djeca razvijaju socijalnu interakciju. Uniosne igre su vrlo popularne među djecom koje ih prenose i mlađima. Za izvođenje ovih pjevačkih igara potrebna je sposobnost brze motorike, koordinacija pokreta ruku te sve skupa uskladiti sa stihovima i pokretima igre.

7.3.1.2. Teatarske igre

U ovim igrama svako dijete ima određenu ulogu i predstavlja ljude, predmete ili životinje. Zato podsjećaju na simboličku igru. Ove igre postaju tradicionalne jer ih djeca odigraju više-manje kako su je zadnji put igrala.

7.3.1.3. Interakcijske igre

U ovim igrama postoje 2 plana komunikacije: igrovni i realni. Igovni plan je određen pravilima igre, u realnom planu interakciju čine simpatije (sa stvarnim odnosima, emocijama i stavovima). Ove igre potiču dijete na ispitivanje sebe i drugih.

7.3.2. Igre s odnosom suprotstavljanja među pojedincima

U ovim igrama suprotstavljanje je glavna karakteristika. Iako ponekad se javlja udruživanje za ili protiv nekoga. Ove igre imaju neizvjesan ishod. Uspješnost u ovim igrama ovisi o različitim osobinama ličnosti i sposobnostima (psihomotoričkim, intelektualnim...), o znanju, motivaciji pojedinca, ali i o sreći. U starijoj dobnoj skupini djece glavni smisao te igre je u poštovanju općeg plana igre i u savladavanju redoslijeda radnji (ne traži se preciznost).

7.3.3. Igre s kombinacijom suradnje i suprotstavljanja među pojedincima

Ove igre formiraju interakciju među djecom. Imaju jasna osnovna pravila, ali vrlo su česti sukobi među djecom. Suradnja i suprotstavljanje se međusobno ispleću. Poznat primjer ovih igara je jednostavna-složena igra „Magarac“. Ovu igru igraju najmanje tri djeteta koja, dodavajući si loptu, pripisuju prvo slovo M igraču koji ne uhvati loptu. I tako redom do zadnjeg slova C, dok ne skupi riječ magarac i ispadne iz igre. Druga jednostavna-složena igra tog tipa je preskakivanje konopa koji 2 igrača vrte.

7.4. Igre u kojima je igrovna interakcija uređena između centralnog igrača i ostalih

U igrama s uređenim odnosom među pojedincima postoji relacija „Ja i ti“. U ovim igrama imamo obrnutu relaciju „Ja i drugi“ ili „Mi i oni“. U ovim igrama odnosi među igračima su ponekad suradnja, katkad suprotstavljanje, a ponekad moguća je i njihova kombinacija. I u ovim igrama imamo 3 vrste odnosa:

7.4.1. Igre s odnosom suradnje između centralnog igrača i ostalih

U ovim igrama odnos između centralnog igrača i drugih je suradnja dok ostali igrači surađuju ili su protivnici. Centralni igrač je najčešće najstarije ili najpopularnije dijete. Igrovna interakcija je takva da ostali igrači prate, ponavljaju i usklađuju radnju centralnog igrača (pr.igre „Svi činite kao ja“). Imamo i drugu mogućnost igre, kada centralni igrač ostvaruje suradnju sa svakim igračem posebno, a ostali promatraju (pr.igre „Učiteljica“).

7.4.2. Igre s odnosom suprotstavljanja između centralnog igrača i ostalih

U ovim igrama imamo isključivo odnos suprotstavljanja između centralnog i ostalih igrača. Dva su bitna elementa u ovim igrama. Prva je podjela moći centralnom igraču i ostalim (pr. Igra lovice), a druga je priroda odnosa između ostalih igrača. Ovdje imamo element moć kao socijalnu-psihološku odrednicu ili, drugim riječima, imamo vođu grupe. Starija djeca predškolske dobi uvode u igre elemente koje slabe moć centralnog igrača, što od njega traže veću snagu i veći otpor. Također preferiraju igre koje sadrže dijalog i ne udružuju se protiv centralnog igrača. Primjer takve igre je „Drvena Marija“.

7.4.3. Igre s kombinacijom suradnje i suprotstavljanja između centralnog igrača i ostalih

U osnovi ovih igrovnim interakcijama imamo ponekad odnos suradnje, ponekad odnos suprotstavljanje, a ponekad njihova kombinacija. U jednom dijelu igre postoji odnos suradnje, a u drugom dijelu igre dolazi do suprotstavljanja. (pr. igre „Car govedar“).

7.5. Igre u kojima je interakcija uređena odnosom između igrovnih grupa

Svi igrači se dijele u dvije grupe (ne postoji centralni igrač, niti odgovornost jednog igrača), među kojima postoji odnos suradnje, ponekad suprotstavljanje i ponekad njihova kombinacija. Ove igre su prerasle u sportsku instituciju. Razlikujemo tri podgrupe.

7.5.1. Igre s odnosom suradnje između igrovnih grupa

Svi se igrači podijele u dvije grupe između koji postoji isključivo odnos suradnje. Ove igre su povezane s folklorom odraslih. Primjer takve igre je „Došla majka s kolodvora“ (uniosna igra s elementom pjevanje). Znači pojedinac ne snosi odgovornost za izvođenje radnji, nego se oslanja na grupu.

7.5.2. Igre s odnosom suprotstavljanja među igrovnih grupama

U ovim igrama svi se igrači podijele u dvije grupe s odnosom suprotstavljanja. U ovim igrama uspjeh grupe ovisi o postignuću pojedinca (pr. igre „Maslanje“) ili uspjeh ovisi o njihovom timskom djelovanju. Ove zadnje su izvor sportskih igara (rukomet, nogomet...).

7.5.3. Igre s kombinacijom suradnje i suprotstavljanja između igrovnih grupa

To su igre u kojima imamo istovremenu suradnju između igrovnih grupa i suprotstavljanje, najčešće se ipak izmjenjuju u etapama igre. Primjer takvih igara je „Japan dida“. Djeca se podijele u dvije grupe, jedna grupa se skriva, a druga ih traži. Prva grupa se skriva, ali ostavlja tragove po asfaltu kako bi je druga grupa pronašla. Također druga grupa da bi našla tragove moraju skrenuti u pravom smjeru.

8. UTJECAJ IGRE NA RAZVOJ DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Igra je najznačajnija pojava u odrastanju djeteta i osnovni oblik dječjeg življenja. Dokazano je da je igra temelj dječjeg razvoja, tjelesnih, intelektualnih i socio-emocionalnih sposobnosti (Lazar, 2007). Igra potiče razvoj moralnih osobina djeteta, prijateljstvo, suradnju, pomaganje, inicijativnost, izdržljivost, ustrajnost, toleranciju, samodiscipliranje itd. (Stevanović, 2003). Za psihofizički razvoj djeteta najbolje su pokretne i didaktičke igre. Dijete može biti intelektualno aktivno i dok mirno sjedi i razmišlja. Potreba za kretanjem je djetetov najvažniji i glavni motiv njegova uključivanja u igri. Kretanje je razvojno sredstvo za sretno dijete. Naprotiv, kad su djeca ograničena na jednom mjestu dulje vrijeme, ona su nesretna. Kako bi se dijete normalno razvilo, mora vježbati i usavršavati svoje sposobnosti (primjerice, neće naučiti hodati gledajući druge kako to rade). Djeca trebaju osjetiti, opipati, isprobati, mirisati, rastaviti, sastaviti predmete i pojave u okolini kako bi uočilo njihova svojstva, razlike ili primjenu. Ti doživljaji potiču djecu na razmišljanje i zaključivanje, što je osnova intelektualnog razvoja (Stevanović, 2003).

Dijete ima potrebu za igrom jer mu ona pruža potrebu za kretanjem i postizanjem stabilnog emotivnog stanja. Igra vrlo povoljno utječe na sve dječje organe i organske sustave, na razvoj osnovnih motoričkih sposobnosti, funkcionalne sposobnosti, postizanje pozitivne emocije i unutaršnjeg zadovoljstva, pridonosi pozitivno dječjem emotivnom stanju, povećava otpornost organizma i učvrstuje zdravlje. Na jedan dio motoričkih sposobnosti utječu genetski čimbenici, dok na drugi dio utječu razni egzogeni čimbenici, naročito igra (Kosinac, 2011). Jedna od najvažnijih psihomotoričkih sposobnosti djece je ravnoteža. Za dobru ravnotežu je potrebno dobro integrirani živčani sustav, pokrete zglobova i zdrave mišiće. Poremećaj bilo kojeg od ovih faktora smanjit će sposobnost održavanja ravnoteže. U predškolskom periodu trebaju se izvoditi i prilagoditi igre za postizanje živčano-motoričko sazrijevanje djece, igre koje utječu na spretnost, koordinaciju, ravnotežu i preciznost.

Igra je vrlo učinkovito odgojno sredstvo za formiranje osobina ličnosti i socijalizaciji djece. Razdoblje od 5. do 6. godine karakterizirano je velikom potrebom za kretanjem i igrom koja je povezana s njegovim intelektualnim razvojem. Dijete je egocentrično (to znači da promatra okolinu sa svog osobnog stajališta) i željno je pažnje.

Nedostatak igre u životu predškolskog djeteta može biti štetno za djetetov psihofizički, emocionalni i socijalni razvoj (Stevanović, 2003). Ignoriranje igre dijete tjera da se zatvara u vlastiti svijet, nesvaćeno i neprihvaćeno.

Dječji razvoj ovisi o kvaliteti, kvantiteti i raznovrsnosti dječjih igara. Igra nadograđuje, proširuje dječje sposobnosti, vrlo je bitna za razvoj tjelesnih sposobnosti. Dijete u igri pokreće svoje tijelo u bezbroj različitih pokreta i na taj način postaje svjesno svojih mogućnosti i interakcije s prostorom oko sebe. Kvalitetan tjelesni razvoj je temelj za zdravog intelektualnog, socio-emocionalnog razvoja, koji svi zajedno omogućuju optimalan rast i razvoj djeteta predškolskog doba (Lazar, 2007).

9. RAZVOJNE IGRE

9.1. Opća i fina motorika

Motorički razvoj se odnosi na kretanje mišića. Postoje dvije vrste mišićnih pokreta: opća motorika i fina motorika (Goldberg, 2003). Opća motorika je važan dio djetetovog razvoja jer je podloga za daljnji razvoj fine motorike. Pod općom motorikom podrazumijevamo kretanje čitavog tijela koje kod djece počinje puzanjem, hodanjem, skakanjem, trčanjem itd. Fina motorika je skup radnji malih skupina mišića. Podrazumijevamo kao manipulativnu vještinu, koja se odnosi na aktivnost rukovanja predmetima koje naglašavaju kontrolu, preciznost i točnost pokreta ruku. Najveći napredak fine motorike odvija se između 4. i 6. godine života djeteta.

Dječji pokreti u djetinjstvu su dosta nekoordinirani. Pravilna koordinacija pokreta ruke i noge pri hodanju ima 80% šestogodišnje djece. Osnovni cilj je koordinacija svih pokreta i njihovo integriranje u skladu s funkcijom komunikacije (Kosinac, 2011). Učenje pokreta odvija se u igri i oponašanju odraslih.

9.2. Karakteristike razvoja motorike

Djece do 6. godina:

- dobra ravnoteža	- opušteno hoda njišući rukama
- hoda i penje se vrlo dobro	- hoda točno po crti
- usavršava skakanje	- skače uvis do 60 cm
- usavršava bacanje i skakanje	- skoči na jednoj nozi više puta
- reže, lijepi, modelira	- skače preko konopca
- barata alatom	- penje se na prepreke
- namotava konac	- baca u cilj udaljen 3 m
- pravi lepezu	- sklono je zrcalnom izvrtnju slova
- vozi bicikl	- crta čovjeka s detaljima
- hvata loptu jednom rukom	- radi kolut naprijed
- samostalno se odijeva	- može se popeti po obješenim ljestvama
- (Lazar, 2007). (Starc i dr., 2004).

Koordinacija oko-ruka (dob 5.-6. godina)

- crta ljude, životinje, kuće, stabla i počinje ih ujediniti u crtež
- piše svoje ime
- upotrebljava pribor za jelo
- pažljivo nosi predmete
- može u isto vrijeme stajati, držati šalicu i razgovarati (Einon, 2007).

Do 7. godine:

- usavršava ravnotežu
- usavršava baratanje priborom za jelo
- brzo trči oko 40 m
- bacanje i hvatanje jednom rukom
- usavršava skakanje i penjanje uz koordinaciju čitavog tijela
- povezuje hod, trčanje i bacanje
- skače uvis od 40 cm
- skače u daljinu 75 cm
- penje se na drvo
- baca loptu jednom rukom
- pogodi cilj udaljen 1,5 m
- baca loptu u zrak-zid, hvatajući je
- uživa u igrama spretnosti
- kontrolira mišiće lica (Starac i dr., 2004).

9.3. Igre koje potiču razvoj motorike

Igra je više motorički nego mentalni proces. Potrebno je do 7. godine djeteta odraditi dobro senzomotorički proces jer će u protivnom slučaju dijete teže savladati mentalne i socijalne vještine potrebne za složenije oblike učenja. Sve igre u kojima se izražava koordinacija oka i ruke izvrsne su za razvoj i povezivanje dječje moždane stanice. Na primjer igre bacanja i hvatanja (gađanja) izvrsne su za razvijanje koordinaciju oka i ruke, spretnost, procjenjivanje, preciznost, zaključivanje itd. Sa starijom skupinom djece može se kombinirati više pokreta, npr. hodanje u ritmu, ljuljanje cijelog tijela, izvoditi korake naprijed-nazad.

a) Primjeri igara fine motorike

Pr.1. Uroniti šake u posudu punom graha, pijeskom ili rižom. U posudi se nalaze razne sitne igračke, predmeti, oblici, djeca ih trebaju pronaći i prepoznati.

Pr.2. Nacrtati na papiru vijugav puteljak i predložiti djetetu da po njemu prođe prstima.

Pr.3. Pisati brojeve, slova, oblike na dlanu djeteta. Dijete ih treba prepoznati.

Pr.4. Premještanje olovke među prstima, u smjeru od palca prema malom prstu i natrag.

Razvoju fine motorike jako pomažu igre koje uključuju crtanje.

b) Primjeri igara grube motorike

Bacanje i gađanje (dob djece od 3 do 6 godina).

Igre koje potiču bacanje (u zatvorenom prostoru).

Napraviti loptice od novina ili zarolati čarape u loptice. Staviti ih u kantu na drugom kraju sobe, pustiti glazbu uz koju djeca mogu plesati okolo. Čim glazba prestane, djeca projure do kante i istresu loptice po sobi. Zadatak je vratiti loptice u kantu prije nego glazba završi.

Igre koje potiču gađanje „Živi čunjevi“

Napraviti loptice od starih čarapa. Djecu podijeliti u bacače i čunjeve. Čunjevi neka stanu na kraj sobe leđima okrenuti bacačima. Zatim bacači moraju pokušati pogoditi čunjeve. Pogodeni čunjevi padaju na pod. Kad svi čunjevi budu na podu, ekipe se mijenjaju.

Kombinacija bacanje-gađanje

„Uhvati i baci avione“

Neka glazba počne svirati. Jedan igrač (bacač) ima puno papirnatih aviona, a drugi igrač (hvatač) ima torbu u kojoj mora uhvatiti što više aviona, prije nego li prestane glazba.

U ovim igrama dijete poboljšava i razvija vještine bacanja i gađanja. Odlične su i za koordinaciju ruka-oklo, isto za snalaženje u prostoru (Einon, 2007).

10. ELEMENTARNE IGRE

U radu s djecom predškolske dobi najviše su zastupljene elementarne i štafetne igre. Elementarne igre ne smiju se shvatiti kao gotove šablone, već kao način kako organizirati igru. O tome ovisi sposobnost odgojitelja, okolnostima, mjestu i vremenu u kojem se igra izvodi. Većina elementarnih igara može se organizirati s djecom svih dobnih skupina. Razlika je samo u načinu izvođenja igre nije potrebno često mijenjati igre. Preporučljivo je zadržati se na jednoj igri, iskoristiti sve njezine varijacije i mogućnosti koje utiču na djecu predškolske dobi (Tomić, 1974). Jedan važan princip ovih igara je postupnost, od jednostavnih prema složenim igrama. Važno je da svi igrači savladaju sadržaje igre kako bi ravnopravno sudjelovali u igri.

U slučaju da igra postaje dosadna djeci, moramo otkriti gdje smo pogriješili u organizaciji igre. Jedna česta pogreška leži u tome da odgojitelji vide cilj igre, umjesto sredstvo, put, metodu utjecaja na djecu predškolske dobi. Igra djeci mora biti zabavna i istovremeno sredstvo za učenje. Demonstracija igre je vrlo bitna, mora se odraditi u igri zajedno s djecom. Formacija kruga je najpogodnija za grupne igre jer ako se neko dijete osjeća nesigurno i nespretno može se osloniti na susjeda, a istovremeno se stvara osjećaj bliskosti među igračima i tako se razvijaju simpatije. Kod starije dobne skupine, djeca se počinju izdvajati u grupe dječaka i djevojčice. To je prirodni put razvoja kada djeca upoznaju svoj spol. Brojalice su najbolja varijanta podjele djece u skupine zato jer podjele od oka ne zadovoljavaju dječje nastojanje da igraju u određenoj grupi. Biranje dva kapetana isto tako može biti štetno za djecu jer zadnja dva djeteta koja ostaju neizabrana mogu imati osjećaj manje vrijednosti. Zbog ovih razloga brojalice je najpoželjnija varijanta zbrajanja, dobro je naučiti djecu u svakoj prilici da se služe brojalicama.

Primjer vrlo poznate brojalice glasi:

Pliva patka preko Save,
Nosi pismo na vrh glave,
U tom pismu piše
Ne volim te više,
A u drugom eto javlja
Da te zaboravlja.

Svaka riječ ili slogan odnosi se na jednog igrača. Na koga izađe zadnji slog, on ispada iz biranja. Brojalice mogu se primijeniti i za određivanje vođe grupe.

U grupnim igrama igrači predstavljaju jednu cjelinu. Odgojitelj rukovodi igrom dajući zadatke, uloge i znakove za početak igre. Odgojitelj mora biti uključen u igru. U grupnim igrama djeca stječu disciplinu i samovladanje pojedinca, kao i poštivanje grupe.

Elementarne igre s trčanjem, skakanjem, bacanjem, gađanjem i sl. povoljno utječu na tjelesni rast i razvoj djece, a isto tako pomažu razvijanju navika. Kada se biraju igre treba voditi računa o starosti djeteta, o njihovim mogućnostima, o mjestu i godišnjem doba. Treba im omogućiti da razviju maštu i samim time da im se razvija kreativnost. Za takve vrste igara potrebni su razni rekviziti kao lopte, palice, čunjevi, obruči, različite sprave, vijače, špage, švedske klupe i sl. (Stella, 1981).

Primjer elementarne igre (trčanje), za stariju dobnu skupinu:

„Lov na medvjede“

Odgojiteljica podijeli djecu u dvije ravnomjerne skupine, jedna skupina predstavlja medvjede, a druga pse. Nakon toga izabere se lovac i igra počinje. Na jednoj starni igrališta je „šuma“, a u njoj su medvjedi (radi prepoznavanja medvjedi imaju neki povež na ruci). Na drugoj strani igrališta su psi s lovcem. Na znak odgojiteljice igra tj. lov počinje. Psi trče za medvjedima, kad psi ulove medvjeda, čvrsto ga drže dok ne dođe lovac da ga udari štapićem. Uhvaćeni medvjed skida povež i postaje pas. I tako se igra nastavlja, dok ne ostane jedan medvjed, kojega proglašuje pobjednikom. Ovaj zadnji u sljedećoj igri postaje lovac (Ivanković, 1978).

Štafetne igre su najviše takmičarske igre. Kao i u elementarnim igrama i štafetne igre imaju zadatak podizanje opterećenja čitavog tijela djece, kao koordinaciju kretanja, brzinu, spretnost, okretnost i, ne manje važno, učenje ponašanja i pridržavanja pravila unutra ekipe-grupe.

Primjer štafetne igre za stariju dobnu skupinu:

Igrači su ravnopravno podijeljeni u dvije kolone. Ispred njih su postavljeni čunjevi, na veći razmak. Na znak odgojiteljice igrači se takmiče u brzini i u vođenju lopte između čunjeva, isto tako i nazad ili samo trčeći nazad do kolone dajući sljedećem igraču loptu. Igra se nastavlja dok se ne proglašuje pobjednička ekipa koja je brže obavila zadatak.

11. IGRA I PLES - PLESNE STRUKTURE

Plesne strukture kod djece predškolske dobi koriste se kao glazbeno-pokretne igre. Osnova plesnih struktura su prirodni oblici kretanja. Vježbanje plesnih struktura uz glazbu, potiče djecu na stvaralaštvo, razvija ritmičnost, dinamičnost, harmoničnost i pravilno držanje tijela. Također plesne strukture pomažu djeci na stabilnost funkcija cijelog organizma, posebno na kardiovaskularnog i respiratornog sustava.

Da bi odgojitelj iskorisito ples i plesne strukture kao igru mora poznavati obilježja djece, psihomotorička obilježja, voditi računa o dobi i o interesu djece. Za djecu starije dobne skupine postoji obrazac tj. osnova za organizaciju plesnih koraka. Na početku se učenje pokreta zasniva na oponašanju, kasnije se prelazi na osnovne pokrete, tj. treba se upotrijebiti princip od laškog prema težem. Tim principom se ne može pogriješiti, stvaraju se solidni izgrađeni pokreti koje je moguće u budućnosti nadograđivati. Za uspješnost u radu, djecu treba najprije upoznati s pjesmom, naučiti ih stihove pjesme, zatim pratiti pjesmu uz ritam tj. pljeskanje ruku i tek nakon toga možemo prijeći na plesne korake. Prvo odgojitelj mora izvoditi demonstraciju plesne strukture, upozoriti ih na pravilan stav, na pravac kretanja i način izvođenja pokreta. Nakon toga treba pustiti djecu da ga izvode sami. Odgojitelj nikad ne smije zaboraviti da djeca imaju osnovu potrebu za kretanjem koji se zadovoljava u igri (trčanje, skakanje, i dr.). Djetetovo kretanje mora biti slobodno i ničim ga se ne smije sputavati, niti ga vezati silom uz bilo koju formu plesne strukture. Dovoljno je pustiti neku dinamičnu glazbu, stati pred djecu i početi s plesnim koracima, a djeca će se sama (ako su zainteresirana) uključiti u igri-plesu i uživati u ritmu i pokretu, stvorit će se zanimanje i ljubav prema plesu, probudit će se u njima mašta i stvaralaštvo.

Dokazan je pozitivan učinak pokreta plesa na rad pojedinih organa i organizma u cjelini (Kosinac, 2011). Bitne zadaće koji omogućuje ples i plesne strukture za razvoj odgojno-obrazovnih, motorički, funkcionalnih i zdravstvenih značajki su:

1. Plesovi i plesne strukture potiču razvoj i funkciju posturalnih refleksa koji su odgovorni za uspravni stav i pravilno držanje tijela (osnove baleta pune su elemenata za poticanje posturalnih refleksa, koordinaciju i ravnoteže). Istraživanja su dokazala da postoji pozitivna veza između ravnoteže i pojedinih centara u živčanom sustavu koji su odgovorni za uspjeh u školi.

2. Plesovi potiču rad i funkciju unutarnjih organa kao što su srce, pluća, žlijezde s unutarnjim izlučivanjem tj. povoljno utječu na zdravlje djeteta.
3. Bitno značenje kod plesa očituje se kod psihomotoričkih sposobnosti (ravnoteža, koordinacija, snaga nogu, živčano-mišićne podražljivosti i dr.).
4. Plesom se razvija osjećaj za ritam, prostor i vrijeme. Plesne strukture su povezane s glazbom koja povoljno utječe na razvoj sluha djece predškolske dobi.
5. Ples omogućuje djeci da putem slobodnog izražaja stječu sigurnost, samopouzdanje, da se afirmiraju i da suzbiju strahove.
6. Sva djeca bi trebala imati mogućnost upoznavanja plesova svoga naroda, kako bi razvijao osjećaj pripadnosti i rodoljublja, dobro je upoznati djecu i s plesovima drugih naroda kako bi se razvio osjećaj prijateljstva među narodima i kako bi se širilo obrazovanje.
7. Ples uz glazbenu pratnju je odlično terapijsko sredstvo za opuštanje i relaksaciju (psihe i emocije) (Kosinac, 2011).

12. ISTARSKE TRADICIJSKE IGRE

Dječju tradicijsku igru autor M.V. Osorina (1983) objašnjava kao sveukupnost raznorodnih oblika aktivnosti i iskustava djece koje imaju tendenciju da se ponavljaju iz generacije u generaciju. Povezani su sa spolnim i dobnim osobinama, psihičkim razvojem djece i socijalizacijom kulture. Dječjoj tradiciji pripada znanje igara i pravila, norme ponašanja, uloge u igri, također i način izbjegavanja neželjenih uloga, načini prekida neželjenog ponašanja itd. (Duran, 1995).

Vrijednost tradicijskih igara zadovoljavaju razvojne potrebe djeteta zato jer imaju mogućnost poticanja raznih vrijednih aktivnosti. Nažalost, u današnjem ubrzanom načinom života neke tradicijske igre nestaju zbog prekida lanca.

Primjeri nekadašnjih popularnih istarskih tradicijskih igara:

„Špekulanje“

Slika 1. Šćinka ili špekula

Ova igra se odvija na otvorenom prostoru (igralište) gdje se napravi mala rupa u zemlji koja je centar same igre. U rupi se nalazi špekula. Svrha igre je pogoditi protivničku špekulu. Ako bi se igralo za „istinu“, špekula bi se uzimala (u slučaju pogotka), ako se igralo radi same igre, špekula bi se vratila vlasniku. Ova igra je namijenjena za djecu starije dobne skupine i odlična je za ravijanje fine motorike. Za dobar izbačaj ili gađanje, špekula bi se držala između srednjeg prsta i palca te bi se naglim trzanjem palca izbacivala u željenom smjeru.

„Pljočkanje ili pločkanje“

To je pučka igra gađanja kamenom tj. pločkom na otvorenom prostoru (livada, polje...). Za igranje te igre potrebno je najmanje dva igrača. Rekviziti igre su okrugli kamen (veličine dlana) i jedan veći kamen-grota, koji se postavi na određeno mjesto na podu, koji se gađa pljočkom s jedne crte udaljenosti od najmanje 5 metara. Svaki igrač mora imati svoju pljočku. Pobjednik je onaj igrač koji baci pljočku najbliže groti. U prošlom vremenu tu igru su najčešće igrali dječaci nego djevojčice. Pljočkanje u Istri je započelo početkom 1990.godine. Ta igra s vremenom je očuvana kao dio tradicijskog naslijeđa. Prva natjecanja održana su 1994. godine u Sv. Petru u Šumi, zatim 1996.godine u Šuranima je održan prvi županijski turnir u pljočkanju. Godine 2000. osnovana je sportska udruga istarske županije. Danas se pljočkanje održava jednom godišnje u Barbanu.

„Pandolo“

Igra „Pandolo“ je stara istarska igra (pastirska). Igra se na otvorenom prostoru. Rekviziti potrebni za igru su palica i pandolo (zašiljeni komadić drva). Igra se najmanje u dvoje ili u dvije ekipe. Prva ekipa započinje igru tako da palicom udari po pandolu, koji stoji na tlu ili po istarskoj tradiciji na stepenici ispred crkve. Druga ekipa mora da lovi pandola u zraku. Ako se pandolo uhvati, baca se nazad na početno mjesto pandola, gdje se postavi jedan štap. U slučaju da se pogodi štap, uloge ekipe se mijenjaju. Ukoliko štap se ne pogodi, ekipa koja posjeduje štap ima pravo na tri pokušaja da baci pandolo što dalje moguće. Na kraju se bodovi dodjeljuju prema udaljenosti pandola od početnog mjesta. Udaljenost se mjeri dužinom štapa.

13. ODGOJITELJ U IGRI

Poziv odgojitelja je velika obaveza, odgovornost i predanost svom poslu jer se radi s djecom predškolske dobi. Prva obaveza odgojitelja u radu s djecom predškolske dobi je ta da bude „čovjek“, tj. osoba svjesna koja utječe na brze transformacijske procese djece i tako utječe na njihov cjelokupni rast i razvoj u cijelosti (Findak, 1995). Vrlo su važne te prve godine života djeteta (to su godine najintenzivnijeg učenja) jer u prvih pet godina života se razvija mozak (90% cjelokupnog razvoja). Zato je bitna kvaliteta okruženja i raznolikost iskustava i doživljaja koji pomažu djetetu da razvija što veći potencijal za budući život (Goldberg, 2003). Djeca predškolske dobi razvijaju doživotni stav prema učenju, usporedno sa sazrijevanjem dijete pretvara tu interakciju u otvorenu komunikaciju.

Od odgojitelja se traži i očekuje ulaganje vremena, strpljenja, fleksibilnosti u radu (radnu sredinu organizira prema trenutnim potrebama), stručnost (stručne kompetencije odgojitelja su povezane s metodama rada, veći uspjeh u radu s djecom imat će odgojitelj koji je metodički dobro educiran i koji se koristi raznovrsnim didaktičkim materijalom), traži se da je dobar i jasan u govoru, kreativan (nikad nije zadovoljan svojim znanjem) i originalan (dozvoljava djeci da u svakoj prilici proizvode nove ideje), srdačna i optimistična osoba, odgojitelj mora biti osjetljiva osoba prema sadržajima kojim interpretira. Dobar odgojitelj potiče, upozorava, motivira, prati djecu i njihove interese, potrebe, želje i osjećaje, i ništa manje bitno nego naprotiv da voli svoj posao i da ga prihvaća kao poziv u životu.

Djeca predškolske dobi uče i usvajaju znanja i vrijednosti putem identifikacije i imitacije (on nema gotove izrađene modele ponašanja kao i odrasli). Dobar odgojitelj mora biti svjestan da svojom ličnošću i postupcima predstavlja za dijete uzor za identifikaciju (Stevanović, 2003).

Vrlo važno je napomenuti suradnju odgojitelja i djeteta. Odgojitelj svoje znanje mora prenijeti putem igre, samo na taj način djeca će oduševljeno prihvatiti svaku aktivnost i s pomoću mašte djeca će se vrlo brzo prilagoditi novim ulogama. Suradnja je važan preduvjet za optimalan razvoj i rast djeteta predškolske dobi. Najveća opasnost za odgojitelja je ta da dijete prekine suradnju (rad), nikako se ne smije upotrebljavati prisilu, opterećenje, prijetnju i sl. U slučaju prekida surdanje između djeteta i odgojitelja potrebno je uložiti puno više truda i energije nego na početku rada.

Poziv odgojitelja je jako odgovoran, human i častan. Ali i on je ljudsko biće koje može pogriješiti u nekim trenucima. U sljedećim primjerima navest će se poželjna i nepoželjna ponašanja odgojitelja.

Poželjna ponašanja odgojitelja:

- elaborira dječju igru, razrađuje djetetovu ideju, vrednuje djetetovu aktivnost (cilj toga je djetetov uspjeh u radu, što dovodi do emocionalne satisfakcije za dijete), potiče samostalnost, daje informacije (u svakom trenutku dobar odgojitelj mora biti spreman na dječja znatiželjna pitanja, izraz „ne znam“ ne smije se upotrebljavati), pokazuje postupak, ispravlja netočne spoznaje, pohvaljuje dijete, uključuje nemotivirano dijete, ne nameće šablone igre (već pronalazi nova rješenja). Dobar odgojitelj mora biti zainteresirani promatrač i suigrač.

Nepoželjna ponašanja odgojitelja:

- ponavlja iskaz djece, ne slaže se s idejama djece, traži red i disciplinu- rješava konflikte (često uključivanje u konflikte je loše radi toga jer se sprječava da dijete stječe ono vrijedno socijalno iskustvo, da stječe socijalnu kompetenciju i prihvaćanje kompromisa), postavlja pitanja (kada se pitanja postavljaju u samoj igri-aktivnosti to je loše za dijete jer dolazi do diskontinuiteta igre tj. dijete da bi odgovorio na pitanje, mora prekinuti igru i prebaciti svoj imaginarni svijet u realno stanje), određuje temu igre i djetetovu radnju (time odgojitelj potiče nesamostalnost djece u organizaciji igrovnog ponašanja), odgojitelj postavlja šablone u igri (samim time odgojitelj smanjuje mogućnosti subjektivnog izražavanja djeteta), umjesto djece obavlja aktivnost-zadatak (to je vrlo česta pojava u praksi), kritizira (česta kritiziranja bez zajedničkog pronalaska rješenja može dovesti do vrlo negativnog osjećaja manje vrijednosti kod djece i sumnju u vlastite sposobnosti) (Šagud, 2002).

Konačan cilj odgojitelja je taj da se dijete osposobi i osamostali što je više moguće za njegovo samostalno buduće funkcioniranje. Uspije li odgojitelj „usaditi“ predanost, zadovoljstvo i radost u igri odnosno učenju, budući životni uspjesi djeteta bit će razvoj u sretnu, zadovoljnu i odgovornu odraslu osobu (Lazar, 2007).

14. ZAKLJUČAK

Cilj je ovog završnog rada objasniti spoznaje igre i značenje igre u djetinjstvu djeteta. U prvom dijelu rada objašnjene su razvojne i motoričke karakteristike djece predškolske dobi, kao i obilježja i sredstva motoričkih gibanja djece predškolske dobi. Objasnjeno je značenje i razvoj igre, njezine karakteristike i obilježja, kao i klasifikacija dječjih igara, razvojne i elementarne igre. Istarske tradicijske igre važne su spomena, dužnost odraslih je to da održi što je više moguće „živu“ našu tradiciju i kulturu, koju smo obavezni prenijeti novim naraštajima i nikako dopustiti da nestane i ode u zaborav.

Igra je od presudne važnosti u životu djeteta jer igra je djetetovo najprirodnije sredstvo za učenje za daljnji razvoj u životu. U čovjekovoj prirodi je da se igra (tijekom cijeloga života), ali ni u jednom razdoblju igra nije intenzivnija i važna kao u djetinjstvu.

Dječja igra je nezamjenjiva i ne može ju se nadoknaditi te je zato upravo igra prva škola za dijete koje se priprema za budućnost.

Na kraju završnog rada objašnjena je uloga koju nosi odgojitelj u životu djeteta. Odgojitelj ima dužnost pripremati dijete za školu, a to je moguće jedino kroz igru. Kroz igru se dijete skladno razvija, stječe važne vještine i kvalitete poput samokontrole, izdržljivosti, radoznalosti, želje za uspjehom, istraživačke strasti itd. Zbog toga je važna stručna osoba odnosno odgojitelj koji će djetetu pomoći da odraste s osjećajem vjere u samog sebe i svoje sposobnosti, koji će u životu imati ogromni kapital, a to je djetetovo samopouzdanje, sigurnost u sebe i samostalnost. Uspije li odgojitelj usaditi predanost, zadovoljstvo i radost u igri, dijete će se razvijati u sretnu, zadovoljnu i odgovornu odraslu osobu. To bi trebao biti konačni cilj svakog dobrog odgojitelja.

15. LITERATURA

1. Duran, M. (1995). *Dijete i igra*. Naklada Slap (2. Izdanje).
2. Einon, D. (2007). *Igre učilice*. Zagreb: Profil International
3. Findak, V. (1995). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju*. Zagreb: Školska knjiga.
4. Goldberg, S. (2003). *Razvojne igre za predškolsko dijete*. Ostvarenje d.o.o. Lekernik.
5. Huizinga, J. (1992). *Homo Ludens*. Zagreb: Naprijed.
6. Ivanković, A. (1978). *Tjelesni odgoj djece predškolske dobi (Priručnik za odgajatelje)*. Zagreb: Školska knjiga (4. Izdanje).
7. Kosinac, Z. (2011). *Morfološko- Motorički i funkcionalni razvoj djece uzrasne dobi od 5. do 11. godine*. Split: Sveučilišna knjižnica u Splitu.
8. Lazar, M. (2007). *Igra i njezin utjecaj na tjelesni razvoj*. Đakovo: Tempo d.o.o.
9. Lazar, M. (2007). *Moć igre i igračke*. Đakovo: Tempo d.o.o.
10. Mikac, J. (1977). *Istarska škrinjica*. Zagreb: Nakladni zavod.
11. Starc i dr. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*. Zagreb: Golden marketing- Tehnička knjiga.
12. Stella, I. (1981). *Tjelesni odgoj i igra djece u dječjem vrtiću (Prostori i oprema)*. Zagreb: Školska knjiga.
13. Stevanović, M. (2003). *Predškolska pedagogija*. Andromeda: Sveučilište u Rijeci.
14. Šagud, M. (2002). *Odgajatelj u dječjoj igri*. Zagreb: Školske novine.
15. Tomić, D. (1974). *Elementarne igre*. Beograd: Savez za fizičku kulturu Jugoslavije (2. Izdanje).

INTERNETSKI IZVORI

a) *Slika 1. Šćinka ili špekula*

„Pikulanje“

Pribavljeno: 06.04.2015. sa

<http://www.kreativna-kucica.blogspot.com/2012/08/pikulanje.html>

b) „Pljočkanje“

Pribavljeno: 24.10.2015. sa

<http://istrapedia.hr/hrv/651/plockanje/istra-a-z/>

c) „Pandolo“

Pribavljeno: 25.10.2015. sa

<http://astro.hr/htm/visnjan/html/pandolo.html>

SAŽETAK

U ovom radu prikazan je značaj i važnost dječje igre. Igra u dječjoj dobi je ključni faktor u razvoju djeteta. Igra predstavlja najznačajniji put razvoja ličnosti djeteta, koja kao takva mora biti pratnja, dopuna i dio života predškolskog djeteta. Igra je za predškolsko dijete najprirodniji i najlakši način učenja, zbog toga jer je dijete u igri motivirano i emocionalno angažirano. Djetinjstvo je bez sumnje najznačajniji i najbogatiji razvojni period svakog djeteta. Ono što dijete doživi i osjeti u djetinjstvu ostavlja trag i značaj za cijeli život, određuje kako će se pojedinac razvijati u budućnosti. Cilj je ovog rada prikazati značenje igre u životu svakog pojedinca, kroz njenu povijest, karakteristike i obilježja igre, do njene klasifikacije i utjecaja igre na cjelokupni psihofizički razvoj djeteta. Igra u životu predškolskog djeteta ne smije zaostati nad drugim bitnim životnim čimbenika kao što su ljubav, zaštita i hrana. Time vrlo značajnu ulogu ima odgojitelj, čija je dužnost učiniti sve što je u mogućnosti da igra za dijete predškolske dobi bude i ostane trajna vrijednost.

ABSTRACT

In this work it is shown the importance and the character of the children's play. The play is the crucial factor in the development of the child in its childhood. The play represents the most important way of the personality development of the child, which should be the companion and the supplement of the preschooler's child life. The play, for the preschooler, is the easiest and the most natural way of learning, due to the fact that the child is motivated and emotionally engaged in the game. The childhood is, no doubt, the most remarkable and the richest period of each child. The experience in that period of child's life leaves the trace on the life as a whole, determines the way the person will be progressing in the future. The aim of this work is to show the importance of play in the life of the individual, through its history, characteristics, traits of play, 'till its classification and its influence on the complete psychological and physical development of the child. The play in the preschooler's life is not supposed to fall behind other important life factors such as love, protection and food. There is a huge role of the educator whose duty is to do his best in making the play - the constant value of preschooler's life.